

هسرو قاجار

مؤلفان:

هادی واصفی

کارشناسی ارشد مرقدانگاه سیستان و بلوچستان

مریم رضایی

دانشجوی دکتری تاریخ دانشگاه پیام نور قشم

حسین دوستی مقدم

کارشناسی ارشد جغرافیادانشگاه سیستان و بلوچستان

انتشارات اودیسه

سرشناسه	:	واصفی، هادی، ۱۳۵۴-
عنوان و نام پدیدآور	:	هنر و قاجار / مولفان هادی و اصفی، مریم رضایی، حسین دوستی مقدم.
مشخصات نشر	:	آمل: اودیسه
مشخصات ظاهری	:	۱۱۵ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۶۷۶۳۲۰-۲
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	هنر ایرانی -- قرن ۱۲ ق.
موضوع	:	th century ۱۹ Art, Iranian --
موضوع	:	نقاشی پشت شیشه -- ایران
موضوع	:	Glass underpainting -- Iran
شناسه افده	:	رضایی، مریم، ۱۳۵۹-
شناسه افده	:	Rezaee, Maryam
شناسه افده	:	دوستی مقدم، حسین، ۱۳۶۹-
رده بندی مکره	:	NVT۸۰
رده بندی دیویی	:	[DSR]۱۲۱۵]
شماره کتابشناسی	:	۷۰۹/۵۵
	:	۵۹۹۵۳۷۰

ISBN: 978-622-6763-20-2

شناسنامه کتاب:

انتشارات اودیسه

نام کتاب:	هنر و قاجار
مؤلفان:	هادی و اصفی - مریم رضایی - حسین دوستی مقدم
ویراستار:	شهرام فیروزی
طراح جلد:	پژمان فیروزی
شمارگان:	۲۰۰ نسخه
نوبت چاپ:	اول - ۱۳۹۸
ناشر:	اودیسه (odyse.ir)
چاپخانه:	فیروزچاپ
صحافی:	گاندی
قیمت:	۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۶۳۲-۲-۲

حق چاپ محفوظ است.

فهرست

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۵
فصل اول کلیات پژوهش.....	۷
۱-۱- مقدمه.....	۸
۱-۲- بیان مسأله.....	۹
۱-۳- اهمیت و ضرورت پژوهش.....	۱۲
فصل دوم ادبیات تحقیق.....	۱۵
۲-۱- مقدمه.....	۱۶
۲-۲- نقاشی پشت شیشه.....	۱۶
۲-۳- تاریخ نقاشی پشت شیشه در ایران و جهان.....	۲۲
۲-۴- شناخت روش اجرای نقاشی پشت شیشه.....	۲۸
فصل سوم بررسی هنر دوره قاجار.....	۳۴
۳-۱- مقدمه.....	۳۵
۳-۲- حکومت و مکتب نقاشی قاجار.....	۳۵
۳-۳- هنر دوره قاجار.....	۳۷
۳-۴- نقاشان دوره قاجار.....	۴۱
۳-۵- نقاشان پشت شیشه.....	۷۴

۶-۳-ویژگی‌ها، موضوعات و مضامین نقاشی پشت شیشه.....	۷۵
فصل چهارم: تجزیه و تحلیل مضمون و محتوای نقاشی پشت شیشه دوره قاجار.....	۸۷
۴-۱-مقدمه.....	۸۸
۴-۲-مضامین احساسی.....	۸۸
۴-۳-مضامین مذهبی.....	۱۰۱
۴-۴-مضامین حماسی و سیاسی.....	۱۰۶
فصل پنجم جمع بندی نتیجه گیری و پیشنهادات.....	۱۰۹
۵-۱-نتیجه گیری.....	۱۱۰
۵-۲-پیشنهادهات.....	۱۱۲
فهرست منابع.....	۱۱۳

پیشگفتار

تاریخ نقاشی پشت شیشه در ایران به دوران صفویه باز می‌گردد. اولین نقاشی‌های پشت شیشه در ایران قطعات زیبای گل و مرغ است که در گچ سقف‌ها و دیوارهای خانه‌های اعیانی کار گذاشته می‌شد و تاریخ آن به دوران زندیه می‌رسد. از نیمه نخستین قرن سیزدهم هجری و با شروع سلطنت فتحعلی‌شاه قاجار، شیوه نقاشی صورت یا سیه‌کشی در ایران و به خصوص بین نقاشان درباری رواج می‌یابد و نقاشی پشت شیشه از حیطه تزیین بنا درآمد و به شکل مستقل اجرا می‌شد. به طور کلی در دوران قاجار، این هنر بین مردم محبوبیت یافته و نقاشان زیادی به این کار می‌پرداختند. نقاشی پشت شیشه یکی از گنجینه‌های با ارزش هنر ایرانی است که به غلط در ردیف نقاشی زامنه جای داده شده است. در ایران، اوج اعتلای این هنر در دوران قاجاریه اتفاق افتاد.

هدف از بررسی این پژوهش بررسی سبب زنده ماندن و هنر آن، بررسی هنرهای قاجار، معرفی هنرمندان قاجار، بررسی نقاشی قاجار و معرفی هنرمندان آن، ویژگی‌های مکتب قاجار، بررسی سلسله قاجاریه می‌باشد. در این پژوهش توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری تحقیق، کتاب‌های مرتبط، مقالات و نقاشی‌های موجود مربوط به دوره قاجار و نقاشی و هنر آن دوره است و نمونه آماری تحقیق از فدامتی از منابع است که مرتبط با نقاشی‌های پشت شیشه دوره قاجار است. در این پژوهش ابتدا به بررسی هنرهای قاجار و هنرمندان آن دوره و نیز پیشینه تاریخی نقاشی پشت شیشه در ایران پرداخته و سپس تعدادی نقاشی پشت شیشه مربوط به دوره قاجار مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت.